

Elinikäisen ohjauksen koordinaation valtakunnallisia näkökulmia

Pohjois-Pohjanmaan Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä 8.12.2022

Teea Oja
Erityisasiantuntija

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ELO-koordinaatiosta sanottua

- **Koordinointi ja yhteistoiminta edistävät tiedolla johtamista, eri toimijoiden yhteistä tiedonmuodostusta, palvelujen laatua ja ohjaajien ammattilaisuutta tiedon, toimintatapojen ja työvälineiden jakamisen avulla.**
- Koordinoinnin puuttuminen taas johtaa siihen, että kansalaiset eivät koe elinikäisen ohjauksen palvelujen olevan jatkuvia ja yhtenäisiä heidän siirtyessään koulutus- ja työllisyyssektoreiden sisällä ja välillä. He voivat kokea palvelujen päällekkäisyyttä sekä eri palveluntarjoajien haluttomuutta koordinoida palveluprosesseja.
- Koordinaatio ja yhteistoiminta eri hallinnonalojen välillä siten, että sidosryhmät osallistuvat elinikäiseen ohjaukseen, auttaa ehkäisemään toimintapolitiikan pirstaleisuutta ja päällekkäisyyksiä sekä **parantamaan TNO-palveluihin tehtävien investointien vaikuttavuutta.**
- Koordinointi ja yhteistoiminta voivat myös auttaa varmistamaan, että elinikäinen ohjaus **huomioidaan** asianmukaisesti opetuksen, koulutuksen, työllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden **toimintapolitiikoiden suunnittelussa sekä henkilöstöresurssien** osaamisen kehittämisen kansallisissa strategioissa ja ohjelmissa.

ELO-koordinaation haasteet

- Ohjaustoiminta, sen hallinto ja ohjauksen kehittäminen ovat edelleen hajautuneet eri sektoreille ja ministeriöihin. **Ei ole yhtä tahoa, jolla olisi jatkuvasti päivittyvä kokonaiskuva elinikäisen ohjauksen saatavuudesta, laadusta ja kehittämiskohteista.**
- Ministeriöt, Opetushallitus, KEHA-keskus ja KEHA-keskuksen KMOPA-tiimi, TE-asiakaspalvelukeskus ja Jotpa ovat esimerkkejä toimijoista, jotka osallistuvat ohjauksen kehittämiseen ja/tai hoitavat ohjauksen koordinaatiota valtakunnallisella tasolla. ELY-keskukset ja LSS AVI ruotsinkielisten palvelujen osalta vastaavat alueellisesta palveluiden koordinoinnista.
- Ohjauksen kehittämisen eriytyminen eri hallinnonaloille ja toimijoille tarkoittaa merkittävää tekemisen ja kehittämisrahoituksen päällekkäisyyttä. Ohjauksen kentän toimijat eivät ole täysin tietoisia siitä, mitä eri sektoreilla on kehitetty, mihin kehittämisrahoitusta on myönnetty ja mitä sillä on saatu aikaan. Siiloutunut rakenne hidastaa ja jopa estää osaltaan ohjauksen kehittämistyön vaikuttavuutta.

ELO-strategia: Ohjausta tulee kehittää ja toteuttaa tulevina vuosina Suomessa monialaisesti ja koordinoidusti

Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että ohjausta toteuttavien sektoreiden yhteistyö on sujuvaa ja työnjako selvää. Eri sektoreilla valmisteltavat ohjauksen kehittämistoimet suunnitellaan ja tehdään yhä enemmän monihallinnollisena, eri hallinnonalojen yhteistyönä.

Hallituskauden 2020–2023 aikana:

- Kootaan valtakunnallinen pysyvä rakenne koordinoimaan elinikäisen ohjauksen kokonaisuutta ja tukemaan valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia toimijoita, esimerkiksi osana jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palveluorganisaatiota.
- Valtakunnallisten ohjaus- ja neuvontapalveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään niin kansallisia kuin kansainvälisiä malliesimerkkejä.
- Monialaisten ohjauspalveluiden tukea, lainsäädäntöä ja tiedolla johtamista kehitetään vuoropuhelussa työllisyyden ja jatkuvan oppimisen palveluorganisaatioiden kanssa.

Elinikäisen ohjauksen (ELO) toiminta Suomessa

2020-luvun Suomessa määritelmä kattaa toimet ja palvelut, joiden avulla kaikenikäiset yksilöt pystyvät missä tahansa elämänvaiheessa

- tunnistamaan osaamisensa, taitonsa, rajoituksensa, kiinnostuksensa ja arvonsa ja peilaamaan näitä edellytyksiä työmarkkinoiden mahdollisuuksiin ja tarpeisiin sekä tarjolla oleviin osaamisen kehittämisen mahdollisuuksiin
- tekemään mielekkäitä koulutukseen, urapolkuun, vapaa-aikaan sekä omaan toimeentuloon liittyviä suunnitelmia ja päätöksiä koko elämänkaaren ajan
- asettamaan ja edistämään yksilöllisiä oppimistavoitteita koulutuksessa, työelämässä ja muissa konteksteissa.

Ohjausalan
ammattilainen

ELO-toimija-
verkosto

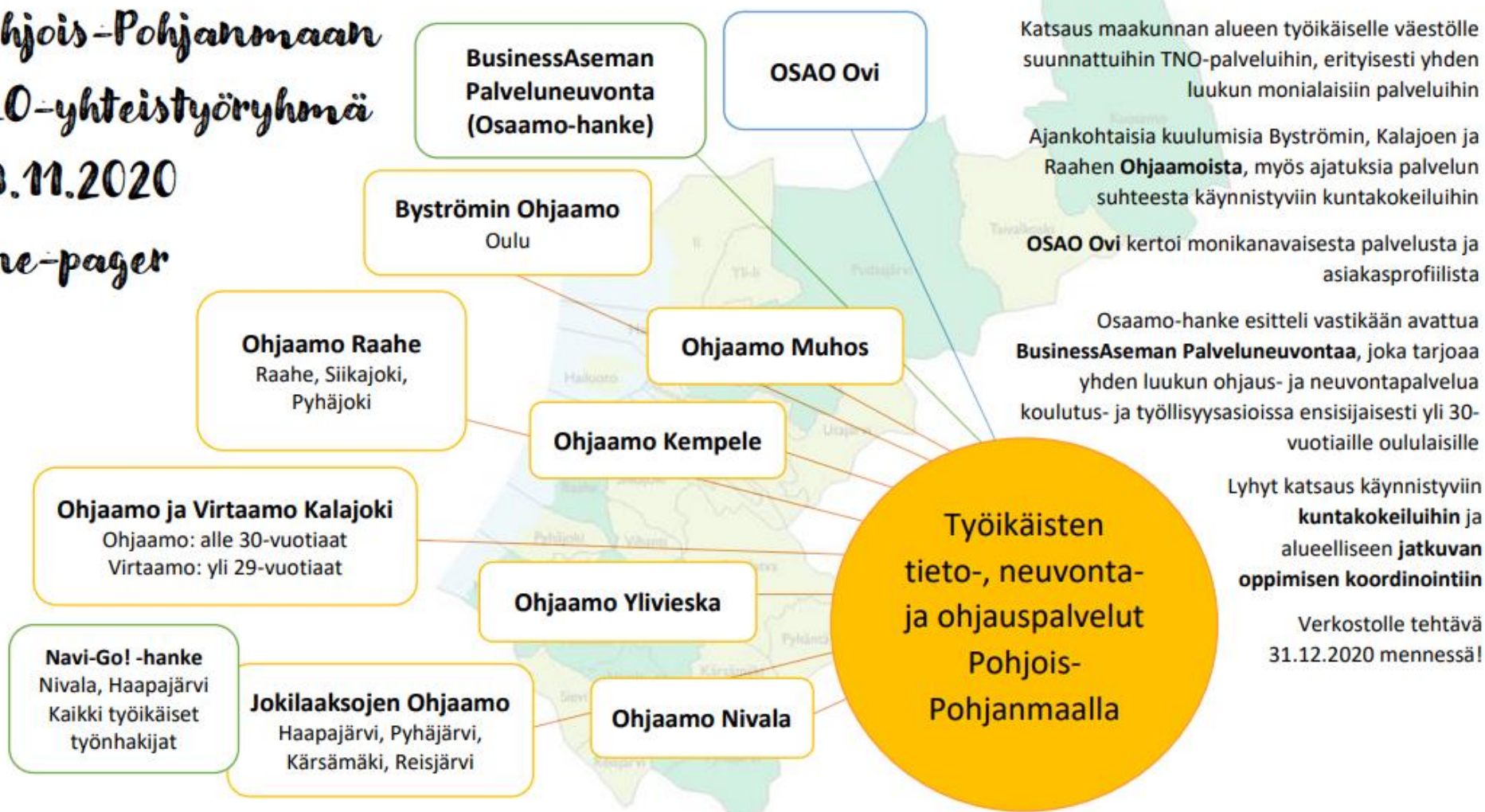
ELY-KESKUKSET
(15 kpl) ja AVI:
ELO-yhteistyöryhmä
(21 kpl, 5 ruotsink)

TEM JA OKM:
Valtakunnallinen
ELO-foorumi

ELO-
työjaosto

Yhteinen alusta toiminnalle: <https://peda.net/hankkeet/elotori>

Pohjois-Pohjanmaan
ELO-yhteistyöryhmä
23.11.2020
One-pager

Keskeiset toimenpiteet hallituskaudelle

Strateginen tavoite	Toimenpide	Hallitusohjelmahanke	Vastuu-tahot	Rahoitus	Aikataulu
Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti	Uraohjauksen kehittäminen TE-hallinnossa (Pohjoismainen malli)	Työllisyystoimet	TEM	Kansallinen budjetti	2021->
Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti	Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma ja resurssit	Oppivelvollisuus	OKM	Kansallinen	2020->
Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti	Urasuunnittelutaitojen kehittäminen ja työssäolevien proaktiivinen ohjaus	Jatkuva oppiminen / TYÖ2030	OKM TEM STM	RRF	2021->
Laadukkaasti ja yhdenvertaisesti	Ohjaajakoulutusten kokonaisarviointi ja kompetenssit	Elinikäinen ohjaus	OKM TEM	VN-TEAS	2021->
Laadukkaasti ja yhdenvertaisesti	Ohjaajien täydennyskoulutukset	Jatkuva oppiminen / työllisyys	OKM TEM OPH	RRF ESR+	2022->
Digitaalisesti	Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus	Jatkuva oppiminen / työllisyys	OKM TEM KEHA OPH	RRF	2020->
Monialaisesti ja koordinoitusti	Monialaisen ohjauksen kehittäminen (tukirakenne, lainsäädäntö, kehittämistoimet)	Nuoret / Työllisyys / Jatkuva oppiminen / Sote	TEM OKM STM KEHA OPH	Kansallinen ESR+	2021->
Monialaisesti ja koordinoitusti	Elinikäisen ohjauksen koordinaatio	Työllisyyden ja jatkuvan oppimisen palvelukeskus	OKM TEM OPH	Kansallinen + RRF	2021->
Tietoon perustuen	Ohjauksen laadun ja strategian toteutumisen seuranta	Julkisen hallinnon strategia	OKM TEM STM	RRF Osana muuta työtä	2021-> 7.12.2022

Elinikäisen ohjauksen kehittäminen (RRF): Jatkuva oppiminen Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (RRF) ja TEM-rahoitus

KOULUTUKSET, TUKIPALVELUT JA HAKEVA TOIMINTA 30 M€ (JOTPA)

- Käynnistetään työelämän rakennemuutosta tukevia koulutuksia. Vahvistetaan koulutuksessa aliedustettujen ryhmien (ml. ikääntyneet) osaamista hakevalla toiminnalla, ohjauksella, tukitoimilla ja matalan kynnyksen koulutuksilla. (24 M€)
- Digitaitoja ja digitalisaatiota tukeva koulutus (4,5 M€)
- Vihreää osaamista ja siirtymää tukevat koulutukset (1,5 M€)

JOTPA
15 HTV
vuosille 2021-2024

TYÖ- JA OSAAMISTARPEIDEN ENNAKOINTI 4 M€ (TEM, OPH, JOTPA)

- Uudistetaan lyhyen aikavälin kohtaantoa koskevan tietotuotannon menettelyjä, toimintatapoja ja koordinoitua (TEM 0,65 M€)
 - Ammattibarometri, kehityshanke (400 000 €)
 - Osaamisvarannot, kehitys- ja määrittelytyö (250 000 €)
- Keskipitkän aikavälin työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantomallin menetelmällinen kehittäminen ja käynnistysvaiheen tuki (OPH 0,5 M€)
- Luokitusjärjestelmän kehittäminen osaamistarpeille tunnistamaan muuta kuin tutkintoihin sisältyvää osaamista (2,85 M€)
 - Osaamislukitusjärjestelmän kehittäminen (OPH 350 000 €)
 - "Uudistetaan ennakkoinnin raportointijärjestelmä" / Muodostetaan ennakkoinnin digitaalinen ekosysteemi (JOTPA 2,5 M€)

TEM 3 HTV
Vuosille 2021-2024

OPH 2 HTV
vuosille 2021-2024

JOTPA
3 HTV
vuosille 2022-2024

OHJAUS SEKÄ OSAAMISEN ARVIOINTI JA VALIDOINTI 10 M€ (TEM, JOTPA)

- Työikäisten osaamisen tunnistaminen (TEM 3 M€)
- Osaamiskartoitukset (JOTPA 3 M€)
- Elinikäisen ohjauksen vahvistaminen (TEM 4 M€)
 - Koordinaatio ja tiedolla johtaminen
 - Urasuunnittelutaidot
 - Ohjaajien täydennyskoulutukset

TEM 9 HTV
vuosille 2021-2024

JOTPA
3 HTV
vuosille 2022-2024

JATKUVAN OPPIMISEN DIGITALISAATIO 46 M€ (OKM, TEM)

- Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus 26 M€ (OKM ja TEM yhteinen)
- Korkeakoulujen digivisio 20 M€ (OKM)

15 HTV
vuosille 2021-2024

Elinikäisen ohjauksen kehittäminen (RRF): Jatkuva oppiminen Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (RRF) ja TEM-rahoitus

KOULUTUKSET, TUKIPALVELUT JA HAKEVA TOIMINTA 30 M€ (JOTPA)

- Käynnistetään työelämän rakennemuutosta tukevia koulutuksia. Vahvistetaan koulutuksessa aliedustettujen ryhmien (ml. ikääntyneet) osaamista hakevalla toiminnalla, ohjauksella, tukitoimilla ja matalan kynnyksen koulutuksilla. (24 M€)
- Digitaitoja ja digitalisaatiota tukeva koulutus (4,5 M€)
- Vihreää osaamista ja siirtymää tukevat koulutukset (1,5 M€)

JOTPA
15 HTV
vuosille 2021-2024

TYÖ- JA OSAAMISTARPEIDEN ENNAKOINTI 4 M€ (TEM, OPH, JOTPA)

- Uudistetaan lyhyen aikavälin kohtaantoa koskevan tietotuotannon menettelyjä, toimintatapoja ja koordinoitua (TEM 0,65 M€)
 - Ammattibarometri, kehityshanke (400 000 €)
 - Osaamisvarannot, kehitys- ja määrittelytyö (250 000 €)
- Keskipitkän aikavälin työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantomallin menetelmällinen kehittäminen ja käynnistysvaiheen tuki (OPH 0,5 M€)

TEM 3 HTV
Vuosille 2021-2024

OPH 2 HTV
vuosille 2021-2024

OHJAUS SEKÄ OSAAMISEN ARVIOINTI JA VALIDOINTI 10 M€ (TEM, JOTPA)

- Työikäisten osaamisen tunnistaminen (TEM 3 M€)
- Osaamiskartoitukset (JOTPA 3 M€)
- Elinikäisen ohjauksen vahvistaminen (TEM 4 M€)
 - Koordinaatio ja tiedolla johtaminen
 - Urasuunnittelutaidot
 - Ohjaajien täydennyskoulutukset

- Korkeakoulujen digivisio 20 M€ (OKM)

vuosille 2021-2024

Elinikäisen ohjauksen vahvistaminen: koordinoinnin, tiedolla johtamisen ja laadun kehittäminen

- Koordinoidaan valtakunnallisesti eri sektoreilla tapahtuvien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämistä. Kerätään ja analysoidaan tietoa ohjauspalveluista, projekteista, käytännöistä ja työvälineistä sekä tarjotaan koottua tietoa ja työvälineitä kaikkien ohjaustoimijoiden käyttöön toiminnan tueksi ja valtakunnallisten elinikäisen ohjauksen strategisten tavoitteiden toteutumiseksi.
- Luodaan malli ja kehikko elinikäisen ohjauksen laadunvarmistukseen määrittelemällä poikkisektoriset **laadun seurantakriteerit ja mittarit**.
- Toteutetaan kansallinen **ohjauksen tilan arviointi**, jotta saadaan mahdollisimman kattava selvitys elinikäisen ohjauksen kokonaistilanteeseen.
- Vahvistetaan ohjauksen laatua erilaisilla laatukriteereillä, esim.
 - OKM hyvän ohjauksen kriteerit
 - Ohjaamojen toimintaperiaatteet
 - Valtakunnalliset suositukset Ohjaamojen monialaisen uraohjauksen laadunvarmistukseen (HAMK/ Uraa-hanke)
 - Maahanmuuttaneiden matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelujen vahvuudet, valtakunnalliset tunnuspiirteet
 - Muut?

Tällä hetkellä tietoa hankkeista ELO-torilla: <https://peda.net/hankkeet/elotori/elinikaisen-ohjauksen-valtakunnallinen-kehittaminen-2022-202>

Tarkastelukohteet (ohjauksen tilan arviointitutkimuksen tietolähteet)

Tietolähteet, ohjausympäristöt

- **Oppilaitoskonteksti**
- **TE-palvelut ja työllisyyspalvelut** (avo, omavalmentaja, TE-asiantuntija, työkykykoordinaattori – miten rajataan)
- **Nuorisotoimi**, etsivä nuorisotyö, Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut
- Aikuissosiaalityö, Sosiaalityön konteksti, RISE
- Puolustusvoimat, kuraattorityö varuskunnissa ja sivarikeskuksessa
- Ohjaamot, TYP, muut monialaiset palvelut
- Ammattiyhdistykset ja -liitot, jäsenistön uraohjauspalvelut, kolmas sektori, järjestöt
- Työpaikat, työterveyspsykologit?
- Kuntoutuspalvelut, työhönvalmentajat eri sektoreilla
- Maahanmuuttajien omat palvelut, maahanmuuttajien osaamiskeskukset, kuntien ohjaus- ja neuvontapalvelut
- Yksityiset toimijat (mentoring, coaching, työnohjaus)
- Vertaisohjaus (esim. MIB, urasparraajat)?

Raportointi voi rakentua myös näin:

- peruskoulu, nivelvaihe, toinen aste, siirtymä työelämään / korkeakouluun ja siirtymä työelämään, muut opiskelijat, aikuisopiskelun monet muodot...
- työikäiset, siirtymät työuran aikana
- työssä olevat, ohjaus työpaikalla tai työssä oleville
- työelämän ulkopuolella olevat, esim. vanhempainvapaalla, kuntoutujat
- työttömät työnhakijat

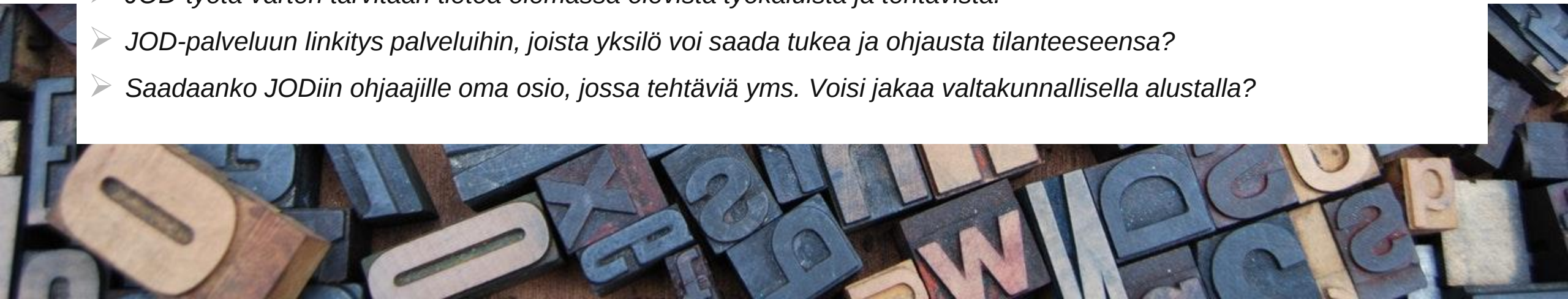
Koordinaation kehittäminen

Koordinoidaan valtakunnallisesti eri sektoreilla tapahtuvien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämistä.

- *Elinikäisen ohjauksen pysyvä koordinaatorakenne? Tätä strategista tavoitetta ei ole edistetty. ELO-foorumi käsittelee aihetta syksyllä 2022 (kokous ja kirjallinen kuuleminen)*

Kerätään ja analysoidaan tietoa ohjauspalveluista, projekteista, käytännöistä ja työvälineistä sekä tarjotaan koottua tietoa ja työvälineitä kaikkien ohjaustoimijoiden käyttöön toiminnan tueksi ja valtakunnallisten elinikäisen ohjauksen strategisten tavoitteiden toteutumiseksi.

- *Menetelmiä, työvälineitä ja hyviä käytäntöjä on kerätty syksystä 2021 alkaen.*
- *JOD-työtä varten tarvitaan tietoa olemassa olevista työkaluista ja tehtävistä.*
- *JOD-palveluun linkitys palveluihin, joista yksilö voi saada tukea ja ohjausta tilanteeseensa?*
- *Saadaanko JODiin ohjaajille oma osio, jossa tehtäviä yms. Voisi jakaa valtakunnallisella alustalla?*

Elinikäinen ohjaus

RRF: 4 M€ (EU:n elpymis- ja palautumistukiväline)

Tietoa: <https://peda.net/hankkeet/elotori/elinikaisen-ohjauksen-valtakunnallinen-kehittaminen-2022-202>

Urasuunnittelutaidot (1,2 M€)

- Mitä urasuunnittelutaidot ovat ja miten ja missä ne ilmenevät, miten ja millaisissa elämänvaiheissa, konteksteissa ja palveluissa urasuunnittelutaitoja opitaan ja miten taitojen kehittymistä arvioidaan
- esiselvitys Suomen tilanteesta ja kansallisista tarpeista ja kansallisen viitekehyksen pohjatyo
- urasuunnittelutaitojen kokonaismallin rakentaminen, jalkautus ja seurannan kehittäminen, pilotointi?

Urasuunnittelutaidot:
Selvitys tekeillä (JYU
KTL) ja valmistuu 4/2023
> yhteiskehittäminen,
pilotit?

Ohjaajakoulutusten kokonaisuus (1,6 M€)

- ohjaajien ydin- ja erikoisosaamisen määritteleminen
- ohjaajakoulutusten kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan ohjausalan ammattilaisten osaamisvaatimuksia eri konteksteissa, eri koulutusväyliä ja -rakenteita sekä sisältöjä
- kehitetään koulutusten sisältöjä vastaamaan monimuotoistuvia osaamistarpeita ja lisätään täydennyskoulutuksia liittyen ohjaajien digitaitoihin, kieli- ja kulttuuritietoisuuteen, vihreään siirtymään sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseen.

Osaamiskuvaukset:
Tarjouspyyntö umpeutui
2.11.2022 > selvitys ja
yhteiskehittäminen

Ohjauskoulutusten
arviointi: Tarjouspyyntö
umpeutui 9.11.2022

Ohjauksen koordinaatio, laatu ja tiedolla johtaminen (1,2 M€)

- rakennetaan malli valtakunnalliseen elinikäisen ohjauksen laadun seurantaan kriteereineen ja mittareineen, edistetään elinikäisen ohjauksen tiedolla johtamista
- Kansallinen elinikäisen ohjauksen tila –arviointitutkimus
- koordinoidaan valtakunnallisesti eri sektoreilla tapahtuvien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämistä
- kerätään ja analysoidaan tietoa ohjauspalveluista, projekteista, käytännöistä ja työvälineistä sekä tarjotaan koottua tietoa ja työvälineitä kaikkien ohjaustoimijoiden käyttöön toiminnan tueksi ja valtakunnallisten elinikäisen ohjauksen strategisten tavoitteiden toteutumiseksi

Ohjauksen tilan arviointi
valmistelussa, sisältäen
laatukehikon –
tietopyyntö avoinna
3.1.2023 saakka

Työikäisten osaamisen tunnistaminen (3 M€)

- Luodaan työpaikoilla ja muualla kertyneen osaamisen tunnistamiseen työvälineitä ja menettelyjä tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisen tai osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten avulla. Hyödynnetään jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta. Työryhmä:
<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OKM044:00/2021>

Osaamisen
tunnistaminen:
selvitykset, pilotit ja
kokeilut 1/2023 >

Suomen kestävä kasvun ohjelma: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163176> > Sivulta 198 alkaen "Jatkuvan oppimisen uudistus", jossa kuvausta elinikäisen ohjauksen vahvistamisesta